

Sygn. akt III USK 229/21

POSTANOWIENIE

Dnia 20 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania L.P., A.W., K.P., K.Z.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.
o emeryturę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 20
października 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego
w (...)
z dnia 7 lipca 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od organu rentowego na rzecz wnioskodawców**
240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 lipca 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w R. z dnia 12 czerwca 2019 r., którym uwzględniono odwołanie T.P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 1 września 2018 r., odmawiającej prawa do emerytury.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego słusznie Sąd Okręgowy w R. zaliczył cały okres służby wojskowej wnioskodawcy do okresu pracy w szczególnych warunkach i tym samym uznał za spełniony warunek posiadania 15 lat takiej pracy. Sąd Apelacyjny przyjął, że okres odbywania służby wojskowej przez wnioskodawcę przypadający

po wejściu w życie nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 28 czerwca 1979 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 15, poz. 97), podlega zaliczeniu do okresu pracy w szczególnych warunkach. Niezależnie nawet od kwestii rozumienia uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13 (OSNP 2014 nr 3, poz. 42), byłoby w ocenie Sądu Apelacyjnego rzeczą trudną do pogodzenia z zasadą równego traktowania ubezpieczonych czy nawet konstytucyjną zasadą równości wobec prawa, odmienne traktowanie okresu służby wojskowej w zakresie jej zaliczania do okresu pracy w warunkach szczególnych - w zależności od okresu jej odbywania - skoro przesłankę posiadania 15 lat pracy w szczególnych warunkach bada się dla wszystkich wg stanu na tę samą datę - 1 stycznia 1999 r.

Skargę kasacyjną oparto na naruszenie prawa materialnego: art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ustawy emerytalnej w powiązaniu z § 3 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w związku z art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.).

Skarżący wniósł o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej jako oczywiście uzasadnionej, wobec rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego wskazanych w podstawie kasacyjnej, to jest art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, poprzez ustalenie prawa do emerytury wnioskodawcy niespełniającemu w dniu wejścia w życie ww. ustawy, to jest w dniu 1 stycznia 1999 r. warunku posiadania co najmniej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach. Skarżący wskazał, że okoliczności sporne sprowadzały się do ustalenia, czy okres służby wojskowej odbytej przez ubezpieczonego po dniu 31 sierpnia 1980 r. (do dnia 10 października 1980 r.) powinien zostać zaliczony do pracy w warunkach szczególnych. Wskazał, że art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej dawał możliwość wliczania pracownikowi czasu odbywania zasadniczej lub

okresowej służby wojskowej do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Podkreślił jednak, że art. 108 ust. 1 ww. ustawy obowiązywał w powyższej treści do dnia 31 sierpnia 1979 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001 nr 3, poz. 52; z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001 nr 10, poz. 156). W rozpoznawanej sprawie skarżący nie wykazał zaistnienia tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi

kasacyjnej do rozpoznania. Zauważyć należy, że Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie jednolicie odnosi się do wskazanego problemu dotyczącego zaliczenia po dniu 1 września 1979 r. okresu zasadniczej służby wojskowej do pracy w warunkach szczególnych.

Wyrokiem z dnia 20 marca 2013 r. (I UK 544/12, LEX nr 1383246) Sąd Najwyższy dokonał interpretacji art. 120 ust. 1 i ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej w brzmieniu ujętym w tekście jednolitym z 1979 r. Wskazał, że w myśl art. 120 ust. 1, pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wliczał się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych. Jednocześnie pracownikowi, który podjął pracę lub złożył wniosek o skierowanie do pracy po upływie trzydziestu dni od zwolnienia ze służby wojskowej, czas odbywania służby wliczał się do okresu zatrudnienia tylko w zakresie wymiaru urlopu wypoczynkowego i wysokości odprawy pośmiertnej oraz uprawnień emerytalno-rentowych (art. 120 ust. 3). Analiza systematyczna tego brzmienia prowadzi, zdaniem Sądu Najwyższego, do wniosku, że „wszelkie uprawnienia wynikające z przepisów szczególnych” (art. 120 ust. 1) to także uprawnienia emerytalno-rentowe. Skoro okres zasadniczej służby wojskowej wliczał się do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień emerytalno-rentowych pracownikowi, który podjął pracę po upływie trzydziestu dni od zwolnienia ze służby wojskowej (art. 120 ust. 3), to tym bardziej był wliczany w tym zakresie pracownikowi, który zachował ten termin (art. 120 ust. 1). Wskazał, że pomimo kolejnych, licznych zmian redakcyjnych ustawy o powszechnym obowiązku obrony, w dalszym ciągu obowiązywało zawarte w art. 120 ust. 1 i 3 ustawy „wliczanie” okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień emerytalno-rentowych. Zostało ono usunięte dopiero z dniem 21 października 2005 r. Pogląd ten znalazł potwierdzenie w późniejszych orzeczeniach. W wyroku z dnia 3 sierpnia 2016 r. Sąd Najwyższy podkreślił, że przepis art. 108 ust. 1, a następnie art. 120 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej nadawał żołnierzom zasadniczej lub

okresowej służby wojskowej szczególne uprawnienia, nakazując wliczenie czasu odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym żołnierz podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających nie tylko z Kodeksu pracy (a zatem prawnopracowniczych), ale także z przepisów szczególnych. Z przepisów tych wynikała zatem czytelna i językowo jednoznaczna zasada, że pracownikowi, który we wskazanym terminie po zakończeniu służby wojskowej podjął pracę u pracodawcy, u którego był zatrudniony w chwili powołania do tej służby, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych. Powołane przepisy statuowały zatem fikcję prawną, odnoszącą się do wszelkich (tak z zakresu prawa pracy, jak i zabezpieczenia społecznego - *lege non distinguente nec nostrum est distinguere*) przepisów szczególnych (I UK 283/15, LEX nr 2148646). Oba powołane wyżej orzeczenia dotyczą zaliczenia odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu pracy w szczególnych warunkach.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

as